

BÜLTEN

26 Nisan 2024

Adi Ortaklıklarda Tasfiye

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, adi ortaklık sözleşmesini, iki ya da daha fazla kişi veya tüzel kişinin emeklerini, mallarını ve sermayelerini ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri sözleşme olarak tanımlamaktadır. Adi ortaklık iki veya daha fazla şirket ile veya iki veya daha fazla gerçek kişi ile kurulabilir. Adi ortaklıkların tüzel kişilikleri bulunmasa da bu ortaklıkların da tasfiyesi ve sona erdirilmesi mümkündür.

Tasfiye edilmesi ise özel hususlara tabii olmakla birlikte, genel olarak adi ortaklığın tasfiyesi; adi ortaklığın bütün malvarlığının belirlenmesi, ortakların ortaklıktan doğan tüm ilişkilerinin kesilmesi ile ortaklığın sonlanması, malların paylaşılması veya satış yolu ile elden çıkarılmasıdır.

Adi ortaklığı sonlandırmanın koşulları ortaklık sözleşmesinde düzenlenmediyse kanunun ilgili hükümlerine göre tasfiye gerçekleşir. Esasen adi ortaklığı feshetmek için bütün ortakların birlikte, elbirliği ile tasfiye kararı alması gerekir. Ancak bir ortak dahi bu kararı vermediğinde her zaman mahkeme yolu ile adi ortaklığın tasfiyesine karar verilebilmektedir. Adi ortaklığın sona ermesi için faaliyet konusunu ve amacını tamamlaması, ortaklığın çökilemez hale gelmesi gibi haklı sebeplerin varlığı gerekmektedir.

Adi ortaklığın sona erme şeklini sözleşme ile kararlaştırabileceğiniz gibi kanunda yazılan şekilde de yapılmasına da karar verebilirsiniz. Belirtmek gerekir ki ortaklığın sona erme şekli esaslı şekilde ortaklardan birinin haklarını ihlal etmiyorsa ilk olarak sözleşmede yazıldığı şekilde tasfiye gerçekleşir. Türk Borçlar Kanunu'nun 643. Maddesine göre ise tasfiye şu şekilde yapılır: İlk olarak ortaklığın borçları ödenir, ortakların vermiş olduğu avanslar, giderler ve katılım payları iade edilir. Ardından ise bakiye kazanç veya zarar ortaklar arasında ortaklık oranına göre paylaşılır.

Adi ortaklığın tasfiyesinde en önemli hususlardan biri ise sorumluluktur. Türk Borçlar Kanunu'na göre ortaklık; fesih veya tasfiye olduktan sonra ortakların borçlara ilişkin yükümlülükleri ortadan kalkmaz. Üçüncü kişilere karşı sorumluluklar müştereken (birlikte) ve müteselsilen (bütün borçtan ayrı ayrı) devam eder. Bu durumda borç pay oranına göre hesaplanmaz. Bu sebeple üçüncü kişilere bildirimlerin yapılması sorumluluğun sıfırlanması ve olası risklerin aza indirilmesi açısından önemlidir. Tasfiye gereği gibi yapılmadığı zaman bütün ortakların sorumluluğu devam edecektir.

Adi ortaklığın tasfiyesi için hesap ve işlemler incelenir, bilançolar düzenlenir, aktif ve pasif malvarlığı arasındaki fark ortaya konur. Bütün bu işlemler eğer ortaklar bir ortaklık sözleşmesi düzenlediyse bu ortaklık sözleşmesine göre; eğer düzenlenmediyse Türk Borçlar Kanunu'nda belirtilen şekilde yapılabilir.

Ortaklar tasfiye ile ilgili kendir aralarında anlaşamadığı takdirde dava açılarak ortaklığın tasfiyesi istenir. Buna göre mahkeme öncelikle ortaklık sözleşmesi olup olmadığını ve sözleşmede tasfiye hükümleri olup olmadığını, ayrıca bu hükümlerin kanuna aykırı olup olmadığını tespit eder. Eğer tasfiye hükümleri var ise ve kanuna aykırılık yok ise o halde tarafların sözleşmede belirtildiği şekilde tasfiye gerçekleşir. Eğer ki tasfiyeye ilişkin önceden bir usul belirlenmediyse mahkeme ortaklardan bir tasfiye memuru atamalarını ister. Ortaklar bu konuda anlaşamadıkları takdirde mahkeme bir veya üç adet tasfiye memuru atar ve tasfiye işlemlerini tamamlar. 31.10.2023 tarihinde Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 2022/7419 Esas ve 2023/2989 Karar sayılı kararı ile tasfiye sürecini açıklamakla beraber tasfiye tamamlanmadıkça ortaklar arasındaki hukuki bağın sonlanmadığını tasfiyenin ortaklık ilişkisini sonlandırmaya yönelik kanuni bir usul olarak tanımlamış, başka bir

deyişle tasfiye süreci boyunca yapılan tüm işlemlerden ortakların sorumlu olduğunu belirtmiştir. Buna göre Yargıtay tasfiye sürecinde yapılan işlemleri şu şekilde açıklamıştır:

"Tasfiye ile artık ortaklık malvarlığı para haline dönüştürülecek, borçlar ödenecek, sermaye değerleri ortaklara iade edilecek ve geri kalan meblağ ortaklar arasında kar ve zararın paylaşılması esasına göre dağıtılacaktır.

Adi ortaklığın tasfiyesi ya tarafların anlaşması suretiyle ya da bizzat mahkemece yapılır. Taraflar tasfiye konusunda anlaşmadığı takdirde ortaklığın tasfiyesinin Mahkemece 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 642 vd. madde hükümlerine uygun olarak yapılması gerekir.

Adi ortaklığın tasfiye işleminin sonuç bilançosuna göre hakim, 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297. maddesi uyarınca tarafların hak ve yükümlülüklerini saptayıp, tasfiye işlemini sonlandırmalı ve bu doğrultuda hüküm oluşturmalıdır."

Bu sebeple adi ortaklık sözleşmeleri hazırlanırken sözleşme serbestisi uyarınca mutlaka tasfiye koşulları ve usulü belirlenmelidir.

